

Hoge concentraties psychofarmaca ontdekt in oppervlaktewater

01-02-2023

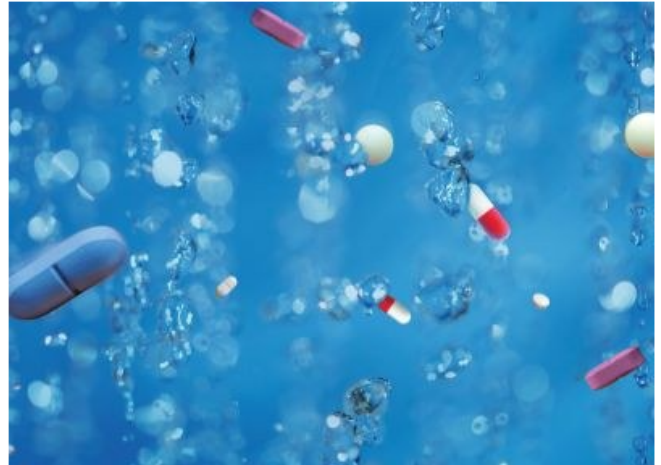
Het Nederlands oppervlaktewater bevat dusdanig hoge concentraties van verschillende psychofarmaca, zoals oxazepam en carbamazepine, dat risico's voor het waterleven niet zijn uitgesloten. Dat concluderen onderzoekers van de Universiteit Maastricht en het RIVM, die artsen oproepen alerter te zijn op de hoeveelheid die ze voorschrijven.

Uit de metingen van de onderzoekers blijkt dat stoffen als fluoxetine, oxazepam en carbamazepine geregeld worden aangetroffen in het oppervlaktewater. Deze stoffen blijken vooral afkomstig van huishoudens en niet zozeer uit ziekenhuizen.

Omdat rioolwaterzuiveringen maar een deel kunnen verwijderen vormen carbamazepine en oxazepam op sommige plaatsen een risico voor organismen in het water, zoals vissen en kleine kreeftjes.

Psychofarmaca beïnvloeden het gedrag van deze organismen, waardoor ze agressiever of juist passiever kunnen worden. Dat kan uiteindelijk weer effect hebben op meerdere voedselketens, concluderen de onderzoekers, die data uit het zogenoemde Waterkwaliteitsportaal hebben gecombineerd met gegevens uit het Genees- en hulpmiddelen Informatie Project van Zorginstituut Nederland.

Niet alle gebruikte psychofarmaca worden namelijk door de waterschappen gemeten. Ook is niet van alle middelen bekend wat hun effect is op het watermilieu. Om de belangrijkste bronnen van psychofarmaca in het oppervlaktewater te kunnen achterhalen is gebruik gemaakt van gedetailleerde data van een waterzuiveringsinstallatie in Winterswijk.

Behandelrichtlijnen

De onderzoekers pleiten voor meer bewustwording bij artsen en behandelaars die middelen als oxazepam en carbamazepine voorschrijven. Daarbij gaat het om de hoeveelheden die worden voorgeschreven en de vraag of en hoe snel het afbouwen van een geneesmiddel kan beginnen.

Ook moeten patiënten vaker advies krijgen over hoe ze moeten omgaan met overgebleven medicijnen, om te voorkomen dat ze die door het toilet spoelen.

Volgens de wetenschappers kunnen de resultaten van deze studie worden gebruikt om te onderzoeken in welke gevallen andere geneesmiddelen die evengoed werken als oxazepam en carbamazepine, voorrang kunnen krijgen in behandelrichtlijnen. Ook zou het goed zijn als deze richtlijnen in de toekomst meer rekening houden met de impact van behandelingen op het milieu en het klimaat.

Psychofarmaca

Antidepressiva, antipsychotica, slaap- en kalmeringsmiddelen en andere psychofarmaca worden wereldwijd steeds vaker voorgeschreven. Oxazepam, het middel dat geregeld is teruggevonden in het Nederlandse oppervlaktewater, geldt al jaren als een van de meest voorgeschreven medicijnen in ons land. Het helpt gevoelens van angst en spanning te verminderen, maar wordt ook veel gebruikt bij stress en burn-outklachten, aldus de onderzoekers.

Het anti-epilepticum carbamazepine wordt ook regelmatig voorgeschreven bij de behandeling van patiënten met een bipolaire stoornis.